

«MIKROKREDITBANK» QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI FILIALI TOMONIDAN KO'RSATILAYOTGAN BANK XIZMATLARINING UMUMIY IQTISODIY TAHLILI

Serjanov Aymurat Medetbaevich

*Qoraqalpoq davlat universiteti
mustaqil izlanuvchisi*

Annotatsiya

Mazkur maqolada «Mikrokreditbank» Qoraqalpog'iston Respublikasi filialining asosiy ko'rsatkichlari asosida bank tomonidan korsatilayotgan moliyaviy xizmatlari tahlil qilingan. Xususan, bank mijozlari, bank xizmatlari markazlari, bank aktivlari va majburiyatlari kabi ko'rsatkichlari holati o'rganib chiqilgan. Muallif tomonidan «Mikrokreditbank» Qoraqalpog'iston Respublikasi filiali tomonidan tadbirkorlik sub'yektlariga berilgan kreditlarning hududda aholi turmush darajasining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi tadqiq qilingan.

Kalit so'zlar:

bank infratuzilmasi, bank xizmatlari markazlari, bank aktivlari va majburiyatlar, kapital, berilgan kreditlar, aholi turmush darajasi.

“Mikrokreditbank” aksiyadorlik-tijorat banki O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2006-yil 5-maydagi PF-3750-son Qarori va Vazirlar Mahkamasining “Aksiyadorlik tijorat bankini tashkil etish to'g'risida”gi 78-sonli qarori bilan tashkil etilgan. **Bank missiyasi** bo'lib asosan kichik biznes, xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, yakka tartibdagi mehnat faoliyatini, kam ta'minlanganlarni qo'llab-quvvatlash, hunarmandchilik va kasanachilikni faollashtirish yo'li bilan yangi ish o'rinlarini yaratish, ayniqsa qishloq joylarda aholi keng tabaqalarining mikromoliyaviy xizmatlardan bahramand bo'lishini ta'minlash uchun moliyaviy mablag'lar berish hisoblanadi.

Banklar o'z faoliyatini mijozlar talablarini to'liq qondirish, zamonaviy va raqobatbardosh moliya muassasasiga aylanish, xalqaro kapital bozoridagi ishtirokini kengaytirishni o'z oldiga maqsad qilib qo'ygan. Banklarda zamonaviy xizmatlarni rivojlantirish strategiyasining asosiy ustuvor yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

- mijozlarga xizmat ko'rsatish infratuzilmasi va sharoitlarini rivojlantirish;
- korporativ boshqaruvni takomillashtirish;
- moliyaviy boshqaruvni rivojlantirish;
- HR funksiyalarini rivojlantirish;
- biznes-jarayonlarni raqamlashtirish va avtomatlashtirish;
- sotuv tarmoqlari va bank mahsulotlarini rivojlantirish.

O'zbekistonda bugungi kunda "Mikrokreditbank" aksiyadorlik-tijorat banki mijozlari 1493982 nafardan iborat bo'lib, umumiy kapitali 3666063 mln. so'mni tashkil etadi, jami 85 ta bank xizmatlari markazlari orqali 8061218 mln. so'm milliy valyutada kreditlar berilgan va bank foydasi 43,5 mlrd. so'mni tashkil etadi¹.

"Mikrokreditbank" ATB Qoraqalpog'iston Respublikasi filialining infratuzilmasi va asosiy ko'rsatkichlarini ko'rib chiqadigan bo'lsak, 01.01.2024 yil holatiga bank filiali mijozlari 12466,0 nafarni tashkil etib, jami 11 ta bank xizmatlari markazlari mavjud. Shu jumladan, Nukus shahrida 1 ta bank xizmatlari ofisi hamda 2 ta Jayxun va Bo'zatov bank xizmatlari markazi, To'rtko'l tumanida 2 ta To'rtko'l va Bunyodkor bank xizmatlari markazi, Amudaryo tumanida 2 ta Mang'it va Qipchoq bank xizmatlari markazi, shuningdek Ellikqal'a, Xojayli, Chimboy, Mo'ynoq tumanlarida 1 tadan hududiy bank xizmatlari markazlari faloiyat yuritmoqda. Shuni qayd etish kerakki, yuqorida nomlari keltirilgan Jayxun, Bo'zatov, Chimboy, Bunyodkor, Qipchoq va Mo'ynoq kabi bank xizmatlari markazlari 2024-yildan boshlab alohida faoliyat boshlamogda. Bank xodimlari umumiy soni 236 nafarni tashkil etib, jami 120506 dona plastik kartalar emissiya qilingan, shundan 55075 dona Uzcard va 65431 dona Humo kartalaridir. Xizmat ko'rsatuvchi bankomatlar soni 54 ta bo'lib, savdo terminallari soni 2222 tani tashkil etadi (1-jadval).

1-jadval

"Mikrokreditbank" ATB Qoraqalpog'iston Respublikasi filialining infratuzilmasi va asosiy ko'rsatkichlari²

Ko'rsatkichlar	O'lcho v birligi	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Bank infratuzilmasi						
Filiallar	dona	5	5	5	5	0
Bank xizmatlari markazi	dona	0	1	3	4	10
Bank xizmatlar ofisi	dona	0	0	0	0	1
Xodimlar	soni	176,0	191,0	203,0	210,0	236
Mijozlar	soni	9 596,0	10 787,0	11 696,0	12 183,0	12 466,0
Plastik kartalar, shundan	dona	79 856	85 624	92 038	93 036	120 506
<i>Uzcard</i>	dona	32 903	35 772	36 815	51 887	55 075
<i>Humo</i>	dona	46 953	49 852	55 223	41 149	65 431
Bankomatlar	soni	5	10	18	31	54
Savdo	dona	1 456,0	1 758,0	2 143,0	2 185,0	2 222,0

¹ "Mikrokreditbank" aksiyadorlik-tijorat bankining <https://mkbank.uz> sayti ma'lumotlari asosida olingan.

² "Mikrokreditbank" aksiyadorlik-tijorat bankining <https://mkbank.uz> sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

3-sho'ba. Raqamli iqtisodiyot sharoitida buxgalteriya hisobi va biznes-tahlilni rivojlantirish istiqbollari

terminallar						
Balans ko'rsatkichlari						
Aktivlar	mln. so'm	476 236,0	545 698,0	612 985,0	944 343,0	1 094 668,0
Majburiyatlar	mln. so'm	460 982,0	522 151,0	587 711,0	926 302,0	1 038 362,0
Kapital	mln. so'm	15 254,0	23 547,0	25 274,0	18 041,0	56 306,0
Daromad	mln. so'm	92 356,0	101 244,0	123 524,0	185 657,0	227 684,0
Xarajat	mln. so'm	87 551,0	90 509,0	101 325,0	170 638,0	224 930,0
Sof foyda	mln. so'm	4 825,0	10 735,0	22 199,0	15 019,0	2 753,9
Rentabellik	%	5,2	10,6	18,0	8,1	1,2

Balans ko'rsatkichlarida 01.01.2024 yil holatiga bank aktivlari 1094668,0 mln. so'mni, majburiyatlari 1038362,0 mln. so'mni va kapitali 56306,0 mln. so'mni tashkil etib rentabellik darajasi 1,2 %ni tashkil etmoqda³.

“Mikrokreditbank” ATB Qoraqalpog'iston Respublikasi filiali tomonidan 2023 yilda jami berilgan kreditlar 534276,0 mln. so'mni tashkil etib, shundan:

1. Kichik biznes subyektlariga “Har bir oila - tadbirkor” dasturi doirasida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.06.2018 yildagi PQ-3777-sonli, “Har bir oila - tadbirkor” dasturini amalga oshirish to'g'risidagi qarori [1], O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 20.12.2021 yildagi PQ-55-sonli “Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish va aholining daromad manbaini kengaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi qarori [2] hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 31.01.2023 yildagi PQ-39-sonli “Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida aholining biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashni yangi bosqichga olib chiqishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi qarorlari [3] asosida jami 232418,0 mln. so'm kreditlar berilgan.

2. Chakana biznes orqali berilgan kreditlar 132197,0 mln. so'm.

3. Shuningdek, 169661,0 mln. so'mlik ijtimoiy kreditlar, shu jumladan:

- “Yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash dasturi” doirasida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 13.10.2020 yildagi PQ-4862-sonli “Aholini tadbirkorlikka jalb qilish tizimini takomillashtirish va tadbirkorlikni rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi qarori [4] asosida;

- “Hunarmandchilikni rivojlantirish” dasturi doirasida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 30.12.2021 yildagi PQ-77-sonli “Hunarmandchilik faoliyatini qollab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori asosida kreditlar berilgan [5].

³ “Mikrokreditbank” aksiyadorlik-tijorat bankining <https://mkbank.uz> sayti ma'lumotlari asosida olingan.

Mijozlardan turli omonotlarga jami 279137,0 mln. so'm qabul qilinib, bank depozitlari 405,7 mlrd. so'mni tashkil etadi, shundan 279,1 mlrd. so'm jismoniy shaxslarning depozitlari hamda 126,6 mlrd. so'm yuridik shaxslarning depozitlaridir.

Aytish joizdir, bank tomonidan tadbirkorlik subyektlariga xizmat ko'rsatish uchun yangi tashkil etilayotgan korxonalarni texnologik jihozlash uchun va yuqorida ta'kidlangan maqsadlarda imtiyozli kreditlarning ajratilishi o'z navbatida, rag'batlantiruvchi omillar bo'lib xizmat qilmoqda. Buning natijasida esa moliyaviy bank xizmatlari ko'rsatishning yuqori sur'atlari ta'minlanib hududda yalpi ichki mahsulot ulushi ham ortib bormoqda[6-7].

Xulosa qilib aytganimizda, samarali bank xizmatlarini ko'rsatishning barqaror o'sishi, o'z navbatida, hududlarda aholi turmush darajasining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Demak fikrimizcha, bugungi kunda O'zbekiston hududlarida bank xizmatlari va servisidan foydalanishni yanada jadal rivojlantirishni ta'minlash, zamonaviy bank xizmatlari bozorini yaratish, xizmatlarning yangi turlarini ishlab chiqarish va iste'mol qilishning oqilona infratuzilmasini shakllantirish, mamlakatimizda aholi turmush darajasi va sifatini oshirishni ta'minlashda davlat dasturlarining ustuvor yo'nalishlari bo'lib hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.06.2018 yildagi PQ-3777-sonli, "Har bir oila - tadbirkor" dasturini amalga oshirish to'g'risidagi qarori. <https://www.lex.uz>.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 20.12.2021 yildagi PQ-55-sonli "Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish va aholining daromad manbaini kengaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori. <https://www.lex.uz>.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 31.01.2023 yildagi PQ-39-sonli "Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida aholining biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashni yangi bosqichga olib chiqishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori. <https://www.lex.uz>.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 13.10.2020 yildagi PQ-4862-sonli "Aholini tadbirkorlikka jalb qilish tizimini takomillashtirish va tadbirkorlikni rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori. <https://www.lex.uz>.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 30.12.2021 yildagi PQ-77-sonli "Hunarmandchilik faoliyatini qollab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. <https://www.lex.uz>.